

2018-11-26

Justitiedepartementet
EU-enheten

EU-nämnden
Riksdagen

Kopia: Justitiekommittén
Kopia: Socialförsäkringsutskottet
Kopia: Civilutskottet
Kopia: Konstitutionsutskottet

Kommenterad dagordning för rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 6–7 december 2018

INRIKES FRÅGOR

1. Godkännande av dagordningen (*Sr Johansson, Sr Fritzon*)

Se bifogad preliminär dagordning.

2. Godkännande av A-punkterna (*Sr Johansson, Sr Fritzon*)

a) Lista över icke lagstiftande verksamhet

b) Lista över lagstiftande verksamhet (Offentlig överläggning i enlighet med artikel 16.8 i fördraget om Europeiska unionen)

Det har ännu inte presenterats någon A-punktslista.

Lagstiftningsöverläggningar

3. Förordning om ändring av förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning (*Sr Johansson*)

Riktlinjedebatt/ partiell allmän inriktning

Avsikten med behandlingen i rådet

Behandlingen avser en riktlinjedebatt och en överenskommelse om partiell allmän inriktning.

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument:

Fakta-PM 2018/19: FPM10 om förslag till ny förordning om en europeisk gräns- och kustbevakning.

KOM (2018) 631 Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om den europeiska gräns- och kustbevakningen och upphävandet av rådsbeslut nr 98/700/RIF, förordning (EU) nr 1052/2013 av Europaparlamentet och rådet och förordning (EU) nr 2016/1624 av Europaparlamentet och rådet.

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden:

Förslaget till förordning behandlades vid samråd med EU-nämnden den 5 oktober 2018.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott:

Förslaget till förordning behandlades vid överläggning i justitieutskottet den 4 oktober 2018.

Bakgrund

Kommissionen presenterade den 12 september 2018 ett förslag till förordning om en europeisk gräns- och kustbevakning. Syftet med förslaget är att uppnå en effektiv gräns- och migrationsförvaltning och värna den inre säkerheten i unionen, samtidigt som den inre rörligheten säkerställs. Frågan har behandlats på olika nivåer i rådet och vissa frågor har identifierats som särskilt centrala för medlemsstaterna.

Beroende på hur förhandlingarna utvecklar sig kan det bli aktuellt för rådet att vid sitt möte den 6–7 december föra en riktlinjedebatt om vissa frågor och att anta en partiell allmän inriktning om förslagen rörande återvändande och samarbete med tredjeland.

En del i förslaget som presenterats av kommissionen är att byrån och medlemsstaterna ges en möjlighet att samarbeta med tredjeländer som inte är så kallade angränsande tredjeländer till EU:s yttre gräns, något som tidigare var ett krav för att kunna inleda ett samarbete. Byrån och medlemsstaterna ska kunna samarbeta med tredjeländer för att främja en integrerad gränsförvaltning och migrationspolitik, och där det är relevant, samarbeta med GUSP-insatser.

Dessutom ska byrån enligt förslaget kunna bistå tredjeland med tekniskt och operativt stöd, exempelvis med förberedande åtgärder och koordinering av insatser mellan tredjeland och medlemsstater. Förordningsförslaget kommer även att ge förbättrade möjligheter till informationsutbyte med tredjeland. Det kan exempelvis röra utbyte av information inom ramen för Eurosur, eller genom utplacering av byråns egna experter som sambandsmän i tredjeland.

Vidare föreslås ett förbättrat samarbete avseende återvändande. Byrån ska mer självständigt kunna verkställa en medlemsstats beslut om av- eller utvisning samt t.ex. ge stöd till tredjeland avseende återvändandeinsatser mellan ett tredjeland och ett annat.

Svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar förslaget och idén om ett utökat mandat för den Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån i de delar där ett europeiskt mervärde kan påvisas. Regeringen ser positivt på ett ökat stöd till medlemsstaterna avseende återvändande och anser att det är bra med ett ökat samarbete med tredjeland. Ett ökat mandat till byrån måste dock ske utan att medlemsstaterna lämnar över det grundläggande ansvaret för gränskontrollen till EU.

Så länge det inte finns ett finansieringsförslag som är förenligt med regeringens övergripande prioriteringar i förhandlingen om nästa fleråriga budgetram (MFF) - dvs. en minskad EU-budget som inte överstiger 1% av medlemsstaternas samlade BNI genom att tillräckliga meddragningar görs inom traditionella politikområden med begränsat EU-värde samt en stabiliserad svensk EU-avgift - avser regeringen ifrågasätta storleksordningen på kostnaderna för förslagets genomförande. Det behöver också säkerställas att förslaget går att finansiera inom ramen för den nuvarande budgetramen (2019–2020).

Regeringen välkomnar förändringarna som öppnar upp för framtida samarbete även med tredjeländer som inte är angränsande till EU:s yttre gräns. Det gäller såväl gemensamma operativa insatser, snabba gränsinsatser som återvändandeinsatser. Samarbete med tredjeland är avgörande för ett humant, rättssäkert och effektivt återvändande.

4. Återvändandedirektivet (omarbetning) (Sr Fritzson)

Lägesrapport

Avsikten med behandlingen i rådet: Lägesrapport.

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: KOM (2018) 634 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (omarbetning), Fakta-PM 2018/19:FPM4

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: 5 oktober inför rådet för rättsliga och inrikes frågor (RIF-rådet) den 11–12 oktober 2018

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: 25 oktober, överläggning med socialförsäkringsutskottet

Bakgrund

Återvändandedirektivet (direktiv 2008/115/EG) innehåller gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna. Den 12 september 2018 presenterade kommissionen ett förslag till revidering av direktivet. Förslaget syftar till att, med bibehållen respekt för de grundläggande rättigheterna, öka effektiviteten i medlemsstaternas

återvändandeförfaranden. Omarbetningen inriktar sig på att förkorta förfarandena genom bl.a. en bättre koppling till asylförfarandet och effektivare användning av åtgärder för att förhindra att personer som är föremål för återvändandebeslut avviker (se FaktaPM 2018/19:FPM4).

I Europeiska rådets slutsatser den 18 oktober uppmanades Europaparlamentet och rådet att som en prioriterad fråga behandla kommissionens förslag om revidering av återvändandedirektivet.

Förhandlingar i rådsarbetsgrupp inleddes den 9 oktober. Vid rådsmötet för rättsliga och inrikes frågor den 6–7 december väntas ordförandeskapet ge en rapport om läget i förhandlingarna.

Svensk ståndpunkt

En väl fungerande ordning för återvändande är viktig för ett gemensamt europeiskt migrationssystem. Systemet ska vara effektivt, rättssäkert, långsiktigt hållbart, humant och medge beslut av hög kvalitet som värnar asylrätten. Regeringen ställer sig därför bakom utökade ansträngningar för att verkställa återvändandebeslut, inklusive syftet med revideringen av återvändandedirektivet.

Den övergripande målsättningen för regeringen är att få till stånd en ändamålsenlig ordning som ger ansvariga myndigheter goda förutsättningar att effektivt verkställa återvändandebeslut. En sådan ordning ska även säkerställa att detta sker på ett rättssäkert och värdigt sätt med bibehållen respekt för grundläggande rättigheter, inklusive asylrätten, och principen om non-refoulement.

Det är bra att den starka kopplingen mellan EU:s asyl- och återvändandesystem tydliggörs i regelverket och det är viktigt att bestämmelserna är utformade i överensstämmelse med övriga rättsakter på asyl- och migrationsområdet. Ett visst utrymme behövs för att beakta den specifika situationen i olika medlemsstater.

När det gäller särskilda gränsförfaranden för återvändande anser regeringen att omfattningen och utformningen av tillämpningen behöver kunna anpassas till medlemsstaternas olika förutsättningar, och inte medföra oproportionerliga utgifter för medlemsstaterna eller EU.

Utgångspunkten är att eventuella utgifter på statens budget måste hanteras genom omprioriteringar inom beslutade ekonomiska ramar. Eventuella utgifter för EU-budgeten i nuvarande fleråriga budgetram (2019–2020) ska hanteras genom omprioritering inom befintliga ramar och utgifter efter 2020 ska hanteras som en integrerad del av förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram.

Regeringen kommer fortsätta att analysera förslaget i alla dess delar.

5. Förordning om förhindrande av spridning av terrorisminnehåll online

(*Sr Johansson*)

Allmän inriktning

Avsikten med behandlingen i rådet

Allmän inriktning

Bakgrund

Det har på EU-nivå under de senaste åren tagits flera initiativ i syfte att olagligt innehåll på internet ska tas bort i större utsträckning. Det har gällt både egenåtgärder av värdtjänstleverantörer och bestämmelser i EU-rättsakter, t.ex. i direktivet 2017/541 om bekämpande av terrorism. När det gäller egenåtgärder och frivilliga åtgärder har kommissionen dels tagit fram en uppförandekod om hatpropaganda, dels etablerat det s.k. EU Internet Forum när det gäller terrorisminnehåll. Båda dessa initiativ har tagits tillsammans med några av de stora värdtjänstleverantörerna, men många relevanta leverantörer har inte deltagit.

I september 2017 presenterade kommissionen ett meddelande om hanteringen av olagligt innehåll online (Faktapromemoria 2017/18: FPM16) med en uppsättning riktlinjer och principer för hur värdtjänstleverantörer bör intensifiera kampen mot olagligt innehåll online i samarbete med nationella myndigheter, medlemsstater och andra relevanta intressenter. Kommissionen följde upp sitt meddelande genom en rekommendation den 1 mars 2018 (C (2018) 1177 final) om åtgärder för att bekämpa olagligt innehåll online. Efter en konsekvensanalys under sommaren 2018 bedömde härefter kommissionen att det fanns skäl att föreslå EU-lagstiftning, men med en begränsning till terrorisminnehåll.

Förslaget till förordning om att förebygga spridning av terrorisminnehåll online presenterades den 12 september 2018. Förslaget handlar om åtgärder av både behöriga myndigheter i medlemsstaterna, unionsmyndigheter, dvs. Europol, och värdtjänstleverantörer. Med värdtjänstleverantörer avses en tjänst online som innebär att det sker en lagring av innehåll som tillhandahålls av en användare och att innehållet görs tillgängligt för tredje part. Youtube och Facebook är exempel på värdtjänstleverantörer, men förslaget omfattar alla värdtjänstleverantörer oavsett storlek.

Den föreslagna definitionen av terrorisminnehåll omfattar information som uppviglar till, uppmuntrar eller förespråkar utförande av eller bidrag till terroristbrott, ger instruktioner om utförande av sådana brott eller främjar deltagande i en terroristgrupps verksamhet. Definitionen bygger på EU:s terrorismdirektiv (2017/541), men är vidare det som ska utgöra olika former av straffbar terrorismpropaganda enligt direktivet.

Särskilt viktigt i förslaget är avlägsnandeordrarna som föreslås beslutas av en behörig myndighet i en medlemsstat och som ska verkställas inom en timme i den medlemsstat där leverantören har sitt verksamhetsställe eller har anmält en rättslig företrädare.

Förhandlingarna om förslaget genomförs nu i ett mycket högt tempo och ordförandeskapet har, med starkt stöd av kommissionen, aviserat att man vill nå en allmän inriktning om förordningsförslaget vid rådsmötet den 6-7 december 2018.

Ordförandeskapets målsättning är att slutligt kunna anta en förordning innan Europaparlamentet avbryter sitt arbete inför valet i slutet av maj 2019.

Svensk ståndpunkt

Olagligt terrorisminnehåll som har spridits via värdtjänstleverantörer har varit en bidragande orsak till de terroristbrott som har begåtts under senare år samt den radikaliserings som skett och den rekrytering som kunnat göras till terroristgrupper. Regeringen välkomnar därför syftet med förslaget till förordning om att förhindra spridningen av terrorisminnehåll online; olagligt terrorisminnehåll ska inte förekomma online och det måste motarbetas med kraft.

Regeringen konstaterar att förhandlingarna om förslaget kommer att vara förenade med ett antal rättsliga utmaningar. Regeringen arbetar aktivt för att en slutlig förordning inte ska omfatta hemsidor som skyddas av yttrandefrihetsgrundlagen.

Regeringen verkar också aktivt för att det innehåll som ska kunna avlägsnas otvetydigt rymms inom de yttringar och uttryck rörande terroristbrott som enligt direktivet 2017/541 om bekämpande av terrorism ska vara straffbara.

Regeringen avser att verka för att den slutliga förordningen ska vara utformad så att den blir väl avvägd och proportionerlig, inte ställer orimliga krav på värdtjänstleverantörer och innehåller tillräckliga rättssäkerhetsgarantier.

Regeringen verkar även för att datum för ikraftträdande och tillämpande av förordningen sätts så pass långt fram att en anpassning av svenska författningar hinner genomföras så att kvaliteten blir så hög som möjligt.

Se vidare i bifogad promemoria.

6. Reformeringen av det gemensamma europeiska asylsystemet och vidarebosättning (Sr Fritzon)

a) Dublinförordningen

Lägesrapport

Avsikten med behandlingen i rådet

Lägesrapport

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: Faktapromemoria 2015/16: FPM94, kommissionens förslag KOM (2016)270.

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: 3 juni 2016, 7 oktober 2016, 2 december 2016, 24 mars 2017, 12 maj 2017 (frågan om solidaritet), 2 juni 2017, 6 oktober 2017, 1 december 2017, 2 mars 2018, 1 juni 2018, 5 oktober 2018.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott:

Överläggning: 26 maj 2016, 2 februari 2017, 11 maj 2017 (frågan om solidaritet).

Information: 19 maj 2016 (tjm), 24 november 2016 (tjm), 1 december 2016, 23 mars 2017, 1 juni 2017, 28 september 2017, 30 december 2017, 23 januari 2017, 1 mars 2018, 31 maj 2018, 25 oktober 2018.

Bakgrund

I maj 2016 lade kommissionen fram ett förslag till en reviderad Dublinförordning. Förslaget är ett led i reformen av det gemensamma asylsystemet och syftar till att effektivisera handläggningen av Dublinärenden, förhindra sekundära förflyttningar samt etablera en automatisk och tvingande omfördelningsmekanism av asylsökande. Förhandlingar hölls hösten 2016. Under det bulgariska ordförandeskapet våren 2018 återupptogs intensiva förhandlingar. Rådet har dock inte kunnat enas om en gemensam position och vid Europeiska rådet den 28 juni konstaterades att arbetet måste fortsätta för att nå konsensus om Dublinförordningen.

Diskussionen om solidaritet och förhandlingen av en reviderad Dublinförordning har baserats på en trestegsmodell som innebär att i normalläge tillämpas Dublinförordningen, vid högt migrationstryck aktiveras en solidaritetsmekanism och i en allvarlig kris vägleder Europeiska rådet. Det österrikiska ordförandeskapet har inte presenterat något nytt förslag för medlemsstaterna i rådet att ta ställning till. Det österrikiska ordförandeskapet har haft en delvis annan inställning och lagt fram tankar om att utveckla ett koncept med en obligatorisk solidaritetsmekanism som innehåller ett antal frivilliga åtgärder som medlemsstaterna kan välja att genomföra. Ordförandeskapet har fört bilaterala samtal med medlemsstaterna om en sådan mekanism för ansvar och solidaritet.

Det råder således alltjämt stor oenighet bland medlemsstaterna främst när det gäller frågan om en tvingande omfördelning av asylsökande vid en krissituation och kopplat till den frågan om att hitta en rimlig balans mellan ansvar och solidaritet.

Vid rådsmötet den 6–7 december 2018 är det troligt att det blir fråga om en lägesrapport, dvs. en presentation om förhandlingsläget av de olika rättsakterna som ingår i reformen av det gemensamma europeiska asylsystemet.

Europaparlamentet har den 16 november 2017 enats om ett förhandlingsmandat och är redo att inleda förhandling när rådet har enats om en position.

Svensk ståndpunkt

Regeringen vill se ett ökat gemensamt ansvarstagande för asylsökande i EU och att det kommer till stånd en rättvis omfördelning av asylsökande i enlighet med den modell som finns i kommissionens förslag. Asylsystemet ska vara effektivt, rättssäkert, långsiktigt hållbart, humant och medge beslut av hög kvalitet som värnar asylrätten. Medlemsstaterna måste fullt ut genomföra det gemensamma regelverket.

Detta kan i andra hand ske genom ett solidaritetskoncept som är utformat i flera steg, beroende på nivån av antal asylsökande som kommer till unionen och hur dessa fördelas mellan medlemsstaterna. Regeringen förordar en solidaritetsmekanism med omfördelning som ligger i Dublinförordningen men kan acceptera en separat mekanism. I ett normalläge ska gängse regler såsom Dublinförordningen gälla (första steget).

I ett utmanande läge (andra steget) verkar regeringen för att aktiveringen av en solidaritetsmekanism med omfördelning sker med automatik i så stor utsträckning som möjligt. Likaså bör aktiveringen av steg två ske i ett så tidigt skede som möjligt efter det att medlemsstatens andel har överskridits. Kommissionen bör ges så stor beslutsbefogenhet som möjligt när det gäller övergången till det andra steget.

Regeringen förordar att referensnyckeln utformas på ett sätt som gör den enkel att tillämpa med hänsyn tagen till relevanta och rättvisa faktorer. En eventuell övre gräns för hur många personer som måste omfördelas per år ska vara så hög att en övergång till nästa steg i möjligaste mån kan undvikas. En övre gräns för antalet som måste tas emot inom ramen för omfördelningen får inte innebära att det sätts ett tak för antalet asylsökande totalt i EU. En enskild medlemsstat ska frivilligt kunna ta emot omfördelade asylsökande även när en övre gräns för omfördelningen är nådd.

Regeringen ska driva att det inte ska vara möjligt att avsäga sig ansvaret att ta emot omfördelade personer, men kompletterande alternativ till omfördelning bör kunna övervägas liksom en gradvis infasning för medlemsstater med begränsad kapacitet.

Vid en situation när åtgärder som vidtagits i tidigare steg inte räcker eller när en övre gräns är nådd, är det viktigt att Europeiska rådet ger riktlinjer för hur situationen ska hanteras, exempelvis genom operativa beslut eller lagstiftningsförfarande (tredje steget). Det kan komma att röra sig om en ökad omfördelning, praktiskt och finansiellt stöd till vissa medlemsstater samt utökat samarbete med tredjeländer. Folkrätten, rätten att söka asyl, principen om non-refoulement, den individuella asylprövningen och rätten till effektivt rättsmedel måste uppfyllas även i krissituationer. Regeringen ska verka för att

kriterierna för vad som avser kvalificera ett säkert tredje land ska ligga fast även vid en krissituation.

Sverige ska fortsatt verka för att EU:s sjöräddningsinsatser genomförs i enlighet med folkrätten och med full respekt för internationell flyktingrätt och mänskliga rättigheter.

Det är av stor vikt att alla EU:s medlemsstater delar solidariskt på ansvaret att ta emot människor i behov av skydd. I dag finns stora problem på detta område. Regeringen anser att ekonomiska incitament ska kunna användas för att uppnå ett ökat solidariskt ansvarstagande i migrationspolitiken. Det kan t.ex. handla om att en medlemsstat som inte tar emot skyddsbehövande i enlighet med EU-gemensamma regler och beslut inte heller ska kunna få tillgång till stöd från EU på samma sätt som idag, eller bli skyldig att betala ett vite eller en straffavgift.

Regeringen ska verka för en tydligare koppling mellan medlemsstaternas deltagande i solidaritetsåtgärder och deltagandet i Schengensamarbetet.

Utgångspunkten är att eventuella utgifter på statens budget måste hanteras genom omprioriteringar inom beslutade ekonomiska ramar. Eventuella utgifter för EU-budgeten i nuvarande fleråriga budgetram (2019–2020) ska hanteras genom omprioritering inom befintliga ramar och utgifter efter 2020 ska hanteras som en integrerad del av förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram.

b) Direktivet om mottagningsvillkor (omarbetning)

Lägesrapport

Avsikten med behandlingen i rådet

Lägesrapport

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: Faktapromemoria 2015/16:FPM129, kommissionens förslag KOM(2016)465

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Den 7 oktober 2016, den 2 december 2016, den 24 mars 2017, den 2 juni 2017, den 6 oktober 2017, den 1 december 2017, den 1 juni 2018 och den 5 oktober 2018.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott:

Överläggning med socialförsäkringsutskottet den 22 september 2016.

Tjänstemannainformation till socialförsäkringsutskottet den 24 november 2016.

Information till socialförsäkringsutskottet den 1 december 2016. Överläggning med socialförsäkringsutskottet den 2 februari 2017. Information till socialförsäkringsutskottet den 23 mars 2017. Överläggning med socialförsäkringsutskottet den 11 maj 2017.

Information till socialförsäkringsutskottet den 1 juni 2017. Information till socialförsäkringsutskottet den 28 september 2017. Information till socialförsäkringsutskottet den 30 november 2017. Information till socialförsäkringsutskottet den 23 januari 2018. Information till socialförsäkringsutskottet den 1 mars 2018. Information till socialförsäkringsutskottet den 31 maj 2018. Information till socialförsäkringsutskottet den 25 oktober 2018.

Bakgrund

Den 13 juli 2016 lade kommissionen fram förslag om ett reviderat mottagandedirektiv (se faktagromemoria 2015/16:FPM129). Förslaget är ett led i reformen av det gemensamma asylsystemet och syftar till att ytterligare harmonisera mottagandeförhållandena inom EU. Genom ökad harmonisering ska en jämnare fördelning av asylsökande inom EU uppnås och incitamenten för sekundära förflyttningar minska. I november 2017 fick ordförandeskapet mandat att inleda trilogförhandlingar med Europaparlamentet. Mandatet omfattar hela förslaget men det kan bli nödvändigt att återkomma till bestämmelser som berör andra rättsakter i det gemensamma europeiska asylsystemet. Förhandlingar med Europaparlamentet inleddes i december 2017. Rådet och Europaparlamentet stod initialt långt ifrån varandra men förhandlingarna har gått snabbt framåt under våren. I juni 2018 presenterade det bulgariska ordförandeskapet ett förslag till kompromiss mellan rådet och Europaparlamentet. Ordförandeskapet fick dock inte stöd för sitt förslag i Coreper. Medlemsstaterna hade fortfarande synpunkter på enskilda artiklar och många motsatte sig även en överenskommelse med hänvisning till paketansatsen och ansåg att man bör avvakta tills förhandlingarna kommit längre i andra delar av asylpaketet. De svåraste diskussionerna i trilogförhandlingarna har rört mottagandet av ensamkommande barn, förvar, rörelsefrihet inom en medlemsstat samt asylsökandes tillgång till arbetsmarknaden och andra rättigheter.

Vid Coreper den 21 november 2018 sökte ordförandeskapet stöd från medlemsstaterna för ändringsförslag i ett antal utestående frågor med målsättningen att fortsätta trilogförhandlingar med Europaparlamentet. Ordförandeskapet fick dock inte tillräckligt stöd för ansatsen och konstaterade att tekniska diskussioner i rådet behöver fortsätta.

Under hösten har utestående frågor diskuterats vid två mötestillfällen på rättsrådgivarnivå och på det senaste mötet kunde medlemsstaterna överlag stödja ordförandeskapets ändringsförslag. Vid rådsmötet den 6–7 december 2018 är det troligt att det blir fråga om en lägesrapport, dvs. presentation av förhandlingsläget av de olika rättsakterna som ingår i reformen av det gemensamma europeiska asylsystemet.

Svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar en ökad harmonisering av medlemsstaternas asylsystem. Alla medlemsstater måste solidariskt dela på ansvaret att ta emot människor i behov av skydd. Systemet ska vara effektivt, rättssäkert, långsiktigt hållbart, humant och medge beslut av hög kvalitet som värnar asylrätten.

En förutsättning för ett sådant system är att alla medlemsstater har ett fungerande och effektivt asylsystem. Det kräver humana mottagningssystem med tillräcklig kapacitet, en rättssäker asylprocess, likvärdig bedömning av skyddsbehov och vissa grundrättigheter kopplade till skyddsbehovet.

Regeringen välkomnar en ökad harmonisering av medlemsstaternas mottagningssystem, som syftar till att förbättra de generella mottagandevillkoren liksom till att enskilda medlemsstater i vissa delar får ha en mer generös inställning, samt möjliggör förbättringar av beredskapen inom den Europeiska unionen. Tidsfrister måste vara realistiska och reglerna bör varken leda till omotiverat ökad administration eller omotiverat ökade utgifter.

Att sekundära förflyttningar inte ska vara tillåtna i större utsträckning än enligt dagens EU-regler är en viktig princip. Det främsta incitamentet för att förhindra sekundära förflyttningar är ett likvärdigt mottagande i EU. Det är viktigt att prövning kan ske i rätt medlemsstat. Regeringen ser att det kan finnas behov av möjligheter att använda förvarstagande i fall då det är sannolikt att den asylsökande som hanteras enligt Dublinreglerna kan komma att avvika; en sådan ordning är också nödvändig för att upprätthålla principerna i den nya Dublinförordningen. Generellt motsätter sig dock regeringen utökade begränsningar av rörelsefriheten för asylsökande *inom* en medlemsstat, så som särskilda stängda flyktingläger eller mindre områden dit asylsökande allmänt hänvisas.

När begränsningar måste ske för den enskilde individen ska de vara proportionerliga och ske med hänsyn tagen till gällande internationella åtaganden på området, exempelvis Europakonventionen. Barnens bästa måste beaktas.

Mottagandevillkoren i direktivet ska vara ändamålsenligt utformade och i överensstämmelse med övriga rättsakter på asylområdet. Regeringen kommer fortsatt analysera förslaget i alla dess delar.

Regeringen är positiv till att asylsökande som medverkat till att klarlägga sin identitet ska få ett tidigt tillträde till arbetsmarknaden. Regeringen är även positiv till möjligheten till spårbyte för asylsökande.

Utgångspunkten är att eventuella utgifter på statens budget måste hanteras genom omprioriteringar inom beslutade ekonomiska ramar. Eventuella utgifter för EU-budgeten i nuvarande fleråriga budgetram (2019-2020) ska hanteras genom omprioritering inom befintliga ramar och utgifter efter 2020 ska hanteras som en integrerad del av förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram.

c) Skyddsgrundsförordningen

Lägesrapport

Avsikten med behandlingen i rådet

Lägesrapport

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: Fakta-PM 2015/16: FPM 130, Kommissionens förslag KOM (2016)466.

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: : Den 7 oktober 2016, den 2 december 2016, den 24 mars 2017, den 2 juni 2017, den 6 oktober 2017, den 1 december 2017, den 1 juni 2018 och den 5 oktober 2018.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott:

Överläggning med socialförsäkringsutskottet (SfU) den 22 september 2016, den 2 februari 2017 och den 11 maj 2017 Information till SfU den 24 november 2016 (tjm), den 1 december 2016, den 23 mars 2017, den 1 juni 2017, den 28 september 2017, den 30 november 2017, den 23 januari 2018, den 1 mars 2018, den 31 maj 2018 och den 25 oktober 2018. Information till konstitutionsutskottet den 2 februari 2017.

Bakgrund

Den 13 juli 2016 lade kommissionen fram förslag om en skyddsgrundsförordning (se faktapromemoria 2015/16: FPM130). Förslaget är ett led i reformen av det gemensamma asylsystemet. Förordningen avses ersätta det nuvarande skyddsgrundsdirektivet (2011/95/EU). Förslaget syftar till en ökad harmonisering mellan medlemsstaterna när det gäller bedömningar av asylansökningar och innehåll i ett beviljat skydd. På Coreper i juli 2017 gav medlemsstaterna mandat till ordförandeskapet att inleda trilogförhandlingar. Sedan hösten 2017 pågår trilogförhandlingar med Europaparlamentet. I juni 2018 presenterade ordförandeskapet ett förslag till kompromiss mellan rådet och Europaparlamentet. Ordförandeskapet fick dock inte stöd för sitt förslag i Coreper. Vissa medlemsstater hade fortfarande synpunkter på enskilda artiklar och många motsatte sig även en överenskommelse med hänvisning till paketansatsen och ansåg att man bör avvakta tills förhandlingarna kommit längre i andra delar av asylpaketet. Under nuvarande ordförandeskap har ett rättsrådgivarmöte hållits angående ett fåtal frågor. Vid Coreper den 21 november 2018 sökte ordförandeskapet stöd från medlemsstaterna för ändringsförslag i ett antal utestående frågor, främst kopplade till återkallande av status och uppehållstillstånd, med målsättningen att fortsätta trilogförhandlingar med Europaparlamentet. Ordförandeskapet fick dock inte tillräckligt stöd för ansatsen och konstaterade att tekniska diskussioner i rådet behöver fortsätta.

Vid rådsmötet den 6–7 december 2018 är det troligt att det blir fråga om en lägesrapport, dvs. presentation av förhandlingsläget av de olika rättsakterna som ingår i reformen av det gemensamma europeiska asylsystemet.

Svensk ståndpunkt

Alla medlemsstater måste solidariskt dela på ansvaret att ta emot människor i behov av skydd. Systemet ska vara effektivt, rättssäkert, långsiktigt hållbart, humant och medge beslut av hög kvalitet som värnar asylrätten.

En förutsättning för ett sådant system är att alla medlemsstater har ett fungerande och effektivt asylsystem. Det kräver humana mottagningssystem med tillräcklig kapacitet, en rättssäker asylprocess, likvärdig bedömning av skyddsbehov och vissa grundrättigheter kopplade till skyddsbehovet.

Regeringen välkomnar en ökad harmonisering av medlemsstaternas asylsystem. Enhetligheten i bedömningarna av skyddsbehov bör öka och det är därför positivt att grunderna för bedömning av skyddsbehov förtydligas. Principen om non-refoulement och respekten för rätten att söka asyl måste fullt ut upprätthållas. Regeringen anser också att skyddsstatus måste kunna beviljas vid så kallade sur place-skäl på samma sätt som idag.

Bestämmelserna om omprövning av skyddsskäl bör utformas så att de inte leder till omotiverade ökade administrativa krav för de prövande myndigheterna. Vid behov ska en enskild medlemsstat i vissa delar kunna ha en mer generös inställning än den som EU som helhet har.

Regeringen välkomnar att innebörden av internationellt skydd förtydligas. Regeringen välkomnar också att det klargörs att rättigheter till t.ex. försörjningsstöd, skola och hälsovård bara föreligger i den medlemsstat som beviljat skydd och inte i andra.

Regeringen förordar ett regelverk som möjliggör att permanenta uppehållstillstånd får beviljas till skyddsbehövande. I första hand ska ett permanent uppehållstillstånd kunna beviljas vid det första beviljandetillfället, i andra hand i samband med förlängning.

När det gäller tillståndens längd anser regeringen att regelverkets harmonisering behöver öka men att längden ska ge förutsättningar för en reell möjlighet till integration. Tillståndslängden ska regleras på ett sätt som möjliggör att flyktingar och alternativt skyddsbehövande likabehandlas.

Tidsfrister måste vara realistiska och reglerna bör varken leda till omotiverad ökad administration eller omotiverat ökade utgifter.

Utgångspunkten är att eventuella utgifter på statens budget måste hanteras genom omprioriteringar inom beslutade ekonomiska ramar. Eventuella utgifter för EU-budgeten i nuvarande fleråriga budgetram (2019–2020) ska hanteras genom omprioritering inom befintliga ramar och utgifter efter 2020 ska hanteras som en integrerad del av förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram. Regeringen kommer fortsatt analysera förslaget i alla dess delar.

d) Förordningen om asylförfaranden

Lägesrapport

Avsikten med behandlingen i rådet

Lägesrapport

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: Fakta-PM 2015/16: FPM131, Kommissionens förslag KOM (2016)467.

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Den 7 oktober 2016, den 2 december 2016, den 24 mars 2017, den 2 juni 2017, den 6 oktober 2017, den 1 december 2017, den 1 juni 2018 och den 5 oktober 2018.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Överläggning med socialförsäkringsutskottet (SfU) den 22 september 2016, den 2 februari 2017 och den 11 maj 2017. Information till SfU den 24 november 2016 (tjm), den 1 december 2016, den 23 mars 2017, den 1 juni 2017, den 28 september 2017, den 30 november 2017, den 23 januari 2018, den 1 mars 2018 den 31 maj 2018 och den 25 oktober 2018. Information till konstitutionsutskottet den 2 februari 2017.

Bakgrund

Den 13 juli 2016 lade kommissionen fram ett förslag till asylprocedurförordning (se faktapromemoria 2015/16: FPM131). Förslaget är ett led i reformen av det gemensamma asylsystemet. Förordningen avses ersätta det nuvarande asylprocedurdirektivet. Förslaget syftar till att etablera ett enhetligt förfarande för internationellt skydd som är effektivt, rättvist och balanserat. Förhandlingarna påbörjades hösten 2016 och har pågått sedan dess. Trots intensiva förhandlingar under det bulgariska ordförandeskapet har rådet inte enats om ett mandat. Förhandlingarna har fortsatt under det österrikiska ordförandeskapet. Europaparlamentet har i maj 2018 enats om ett förhandlingsmandat och är redo att inleda förhandling när rådet har enats om en position.

Vid rådsmötet den 6–7 december 2018 är det troligt att det blir fråga om en lägesrapport, dvs. presentation av förhandlingsläget av de olika rättsakterna som ingår i reformen av det gemensamma europeiska asylsystemet.

Svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar en ökad harmonisering av medlemsstaternas asylsystem. Alla medlemsstater måste solidariskt dela på ansvaret att ta emot människor i behov av skydd. Systemet ska vara effektivt, rättssäkert, långsiktigt hållbart, humant och medge beslut av hög kvalitet som värnar asylrätten.

En förutsättning för ett sådant system är att alla medlemsstater har ett fungerande och effektivt asylsystem. Det kräver humana mottagningssystem med tillräcklig kapacitet, en rättssäker asylprocess, likvärdig bedömning av skyddsbehov och vissa grundrättigheter kopplade till skyddsbehovet. Vid behov ska en enskild medlemsstat i vissa delar kunna ha en mer generös inställning än den som EU har som helhet.

För regeringen är upprätthållandet av rättssäkerheten i den gemensamma processen avgörande. Systemet måste ha tillräckliga garantier för rätten att söka asyl och att alla ansökningar prövas individuellt och rättssäkert. Principen om non-refoulement och respekten för rätten att söka asyl måste fullt ut upprätthållas, även i situationer när en sökande inte samarbetar med myndigheterna.

Regeringen välkomnar att reglerna förenklas och förtydligas samt att barns rättigheter stärks. Systemet måste vara effektivt och ansökningar prövas skyndsamt med bibehållen kvalitet. Regeringen anser att den föreslagna uppdelningen och ansvarsfördelningen mellan registrering av ansökan och inlämnande av ansökan bör vara frivillig för medlemsstaterna att införa. Regeringen anser också att alla vuxna ska ansöka om asyl personligen. Tidsfrister måste vara realistiska och reglerna bör varken leda till omotiverad ökad administration eller omotiverat ökade utgifter.

Regeringen anser att principen om den fria bevisvärderingen måste kunna upprätthållas och motsätter sig därför bl.a. bestämmelser om krav på erkännande av andra medlemsstaters medicinska åldersbedömningar samt begränsningar av vad en sökande får anföra under domstolsprövning.

Regeringen välkomnar en harmonisering av användandet av listor över säkra ursprungsländer och säkra tredjeländer. En gemensam lista över säkra ursprungsländer bör omfatta länderna på västra Balkan, men inte Turkiet. Även med ett system med säkra länder måste alltid en rättssäker och individuell prövning av varje ansökan göras. Tillämpningen av listor över säkra ursprungsländer och tredje länder bör kontinuerligt följas upp för att säkerställa detta.

Regeringen anser att det bör finnas större utrymme för medlemsstaterna att vid bedömningen av en ansökans prövningsbarhet välja att pröva en ansökan i landet. En

förutsättning för tillämpningen är att det alltid sker en individuell prövning av tillgång till effektivt skydd och sökandens anknytning till tredjelandet.

Den övergripande målsättningen för regeringen är att säkerställa ett rättssäkert gemensamt system som värnar asylrätten. Regeringen kommer fortsatt analysera förslaget i alla dess delar.

Utgångspunkten är att eventuella utgifter på statens budget måste hanteras genom omprioriteringar inom beslutade ekonomiska ramar. Eventuella utgifter för EU-budgeten i nuvarande fleråriga budgetram (2019–2020) ska hanteras genom omprioritering inom befintliga ramar och utgifter efter 2020 ska hanteras som en integrerad del av förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram.

e) Eurodacförordningen (omarbetning)

Lägesrapport

Avsikten med behandlingen i rådet

Lägesrapport

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: Fakta-PM 2015/16: FPM96, kommissionens förslag KOM (2016)272

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: 3 juni, 7 oktober, 2 december 2016, 24 mars, 2 juni, 6 oktober och den 1 december 2017 samt 1 juni och den 5 oktober.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott:

Överläggning den 26 maj, 1 december 2016 samt den 11 maj 2017. Information lämnad den 2 februari, 23 mars, 28 september, 30 november 2017 och den 23 januari, 1 mars, 31 maj 2018 och den 25 oktober. Tjänstemannainformation den 19 maj och 24 november 2016.

Bakgrund

I maj 2016 lade kommissionen fram förslag till en reviderad Eurodacförordning. Förslaget är ett led i reformen av det gemensamma europeiska asylsystemet. Förslaget innebär att Eurodac, förutom att bidra till det praktiska genomförandet av Dublinförordningen, även ska bidra till kontroll av olaglig invandring och underlätta återvändande. Eurodac föreslås på så sätt få ett bredare användningsområde än tidigare. Förslaget innebär att information om bland annat fingeravtryck och ansiktsbild kommer att lagras och jämföras för personer som ansöker om asyl, grips i samband med att de olagligen passerar EU:s yttre gräns eller uppehåller sig olagligen i en medlemsstat. När det gäller fingeravtryck föreslås åldersgränsen sänkas från 14 år till 6 år. Enligt förslaget ska fler personuppgifter lagras i Eurodac. Förutom fingeravtryck och ansiktsbild ska uppgift om bland annat namn, födelsedatum, nationalitet och identitetshandlingar lagras.

Förhandlingarna inleddes sommaren 2016 och förslaget har behandlats såväl i rådsarbetsgrupp, på rättsrådgivarnivå och i Coreper. Vid RIF (rådet för rättsliga och inrikes frågor) den 8-9 december 2016 antogs en partiell allmän inriktning som gav ordförandeskapet mandat till att inleda förhandlingar med Europaparlamentet.

Den partiella allmänna inriktningen innefattade (utöver kommissionens ursprungliga förslag, se Fakta-PM 2015/16:FPM96) en till viss del förenklad tillämpning och utökad tillgång till Eurodac för brottsbekämpande myndigheter för att mer effektivt kunna förebygga, upptäcka och utreda terrorbrott eller andra allvarliga brott.

Vid Coreper i juni 2017 fick ordförandeskapet förnyat mandat till förhandlingar med Europaparlamentet. Detta mandat innefattade möjlighet för brottsbekämpande myndigheter att göra alfanumeriska sökningar. Det innefattade också att det i Eurodac-databasen, utifrån ett återvändandesyfte ska läggas in inscannade färgkopior av resehandlingar.

LIBE-utskottets betänkande antogs i juni. Trilogmöten hölls under hösten. I februari fick ordförandeskapet ett utökat mandat från Coreper om att förhandla med parlamentet om att det i Eurodac också ska registreras personer som vidarebosätts enligt det EU-gemensamma systemet för vidarebosättning eller enligt nationella program.

Ordförandeskapet fick i juni 2018 inte tillräckligt med stöd för sitt senaste kompromissförslag och då gällande den sista utestående frågan som rör vilka datalagringsstider som ska gälla för asylsökande. Skälet var att flera medlemsstater ansåg att man behövde avvakta förhandlingarna i Dublinförordningen och särskilt gällande den del som rör varaktigt ansvar och kopplingen till Eurodac. Däremot fick ordförandeskapet stöd för de delar av förslaget som rörde vem som ska bistå minderårig vid upptagande av biometri samt de delar som gällde dataöverföring till tredjeland i samband med återvändande.

Vid rådsmötet den 6-7 december 2018 är det fråga om en lägesrapport, dvs. en presentation av förhandlingsläget av de olika rättsakterna som ingår i reformen av det gemensamma europeiska asylsystemet.

Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar kommissionens förslag. En reviderad förordning kan bidra till det praktiska genomförandet av ett nytt, mer solidariskt, gemensamt asylsystem.

Det är också positivt om ett nytt Eurodacsystem kan bidra till att fler minderåriga som befinner sig i EU kan identifieras, i syfte att motverka exploatering av barn och återfinna barn som har separerats från sina familjer.

Bästa möjliga balans mellan behovet av att behandla fler personuppgifter och skyddet av den personliga integriteten och respekt för de barn som ska registreras måste dock eftersträvas när fingeravtryck ska tas. Det är även viktigt vid behandlingen av känsliga personuppgifter, särskilt som det kan röra sig om personer med skyddsbehov.

Kommissionens förslag syftar också till att underlätta återvändandearbetet, vilket är en viktig fråga för Sverige, när antalet avslagna asylansökningar i medlemsstaterna kan förväntas öka.

Regeringen har ställt sig bakom ordförandeskapets kompromissförslag om en partiell allmän inriktning, med beaktande av bland annat att man ska återkomma till de delar av texten som rör övriga förslag beträffande det gemensamma europeiska asylsystemet när en överenskommelse har nåtts avseende dessa.

Sverige ställer sig positiv till att alfanumeriska data görs sökbart för brottsbekämpande myndigheter.

Utgångspunkten är att eventuella utgifter på statens budget måste hanteras genom omprioriteringar inom beslutade ekonomiska ramar. Eventuella utgifter för EU-budgeten i nuvarande fleråriga budgetram (2019-2020) ska hanteras genom omprioritering inom befintliga ramar och utgifter efter 2020 ska hanteras som en integrerad del av förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram.

f) Förordningen om EU:s asylbyrå

Lägesrapport

Avsikten med behandlingen i rådet

Lägesrapport

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: Kommissionens förslag KOM (2016)271 och KOM (2018) 633
Fakta-PM 2015/16: FPM95

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: 3 juni, 7 oktober, 2 december 2016, 24 mars, 2 juni, 6 oktober 2017, 1 december 2017, 1 juni och den 5 oktober

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott:

Tjänstemannainformation 19 maj, överläggning 26 maj, tjänstemannainformation 24 november, information 1 december 2016, överläggning 2 februari, information 23 mars, överläggning 11 maj, information 28 september, 30 november 2017, 23 januari, 1 mars 2018, 31 maj 2018 och överläggning den 25 oktober 2018.

Bakgrund

Förslaget till förordning om Europeiska unionens myndighet för asylfrågor (EUAA) presenterades den 4 maj 2016 och är ett av lagstiftningsförslagen i reformen av det gemensamma europeiska asylsystemet. Syftet med förslaget som presenterades 2016 är att stärka det praktiska samarbetet inom unionen och främja en enhetlig tillämpning av de gemensamma reglerna (se fakta-PM 2015/16:FPM 95). I december 2017 nåddes en kompromiss med Europaparlamentet om alla delar av förslaget utom de som hänvisar till

andra rättsakter i asylpaketet. Sedan dess har förhandlingarna av förordningen inväntat övriga rättsakter i det gemensamma asylsystemet. Generellt har Sverige haft framgång i förhandlingarna genom att myndighetens mandat stärks i syfte att se till att det gemensamma asylregelverket efterlevs av medlemsstaterna.

På Europeiska rådets möte i juni 2018 konstaterades att asylmyndigheten är ett viktigt verktyg för att effektivt hantera både nuvarande och framtida utmaningar på migrationsområdet. Myndigheten måste kunna ge det operativa och tekniska stöd som medlemsstaterna behöver för att hantera migrationen. Kommissionen presenterade därför den 12 september 2018 förslag till ändringar och tillägg i fyra artiklar i förordningen i syfte att ytterligare stärka myndighetens operativa kapacitet att bistå medlemsstaterna i asylprocesserna.

Myndigheten föreslås få utökade befogenheter att stödja medlemsstaterna på deras egen begäran eller på myndighetens initiativ när en medlemsstat befinner sig under press, i överenskommelse med myndigheten. Förslaget innebär dock inte att myndigheten får befogenhet att fatta beslut i asylärenden. Efter förhandlingar i rådsarbetsgrupp och råtsrådsgivarmöte har ordförandeskapet lagt fram kompromissförslag som innebär att EUAA får mandat att bistå medlemsstater snarare än att utföra uppgifterna själv. Ordförandeskapets förhoppning är att så snart som möjligt få mandat i Coreper för att starta förhandlingar med Europaparlamentet. Vid rådsmötet den 6-7 december 2018 är det troligt att det blir fråga om en lägesrapport, dvs. presentation av förhandlingsläget av de olika rättsakterna som ingår i reformen av det gemensamma europeiska asylsystemet.

Svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar kommissionens förslag. EASO:s kapacitet måste stärkas och mandatet behöver därför ses över. Det praktiska samarbetet på asylområdet måste överlag förbättras inom EU.

Det är centralt att medlemsstaterna på ett korrekt sätt genomför antagen lagstiftning och det är därför viktigt att den nya myndigheten fokuserar på sin huvuduppgift, dvs. att främja ett enhetligt genomförande av EU-rätten genom ett utökat operativt och tekniskt stöd till medlemsstaterna.

Ett gemensamt asylsystem förutsätter ett fungerande verktyg för att säkerställa att alla länder följer sina åtaganden.

Det är viktigt att den nya myndighetens uppgifter inte duplicerar det arbete som görs idag av t.ex. UNHCR och International Organization for Migration (IOM).

Utgångspunkten är att eventuella utgifter på statens budget måste hanteras genom omprioriteringar inom beslutade ekonomiska ramar. Eventuella utgifter för EU-budgeten i nuvarande fleråriga budgetram (2019–2020) ska hanteras genom omprioritering inom befintliga ramar och utgifter efter 2020 ska hanteras som en integrerad del av förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram.

Det är positivt att kommissionen ser över möjligheterna för medlemsstaterna att få ytterligare stöd under en begränsad period i vissa angivna situationer. Det är dock viktigt

att hitta den rätta balansen mellan myndighetens utökade mandat och nationell suveränitet. Ett utökat mandat får inte medföra att medlemsstaterna i en normalsituation kan undandra sig att ta fullt ansvar för sin nationella asylprocess.

g) Förordningen om ramen för vidarebosättning

Lägesrapport

Avsikten med behandlingen i rådet

Lägesrapport

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: Fakta-PM 2015/16: FPM 122, kommissionens förslag KOM (2016)468.

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Den 7 oktober inför rådet för rättsliga och inrikes frågor (RIF-rådet) den 13–14 oktober 2016, den 2 december inför RIF-rådet den 8–9 december 2016, den 24 mars inför RIF-rådet den 27–28 mars 2017, den 2 juni inför RIF-rådet den 8–9 juni 2017, den 6 oktober inför RIF den 12–13 oktober 2017, den 1 december inför RIF den 7-8 december 2017, den 1 juni 2018 inför RIF den 4-5 juni och den 5 oktober inför RIF den 11-12 oktober.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott:

Överläggning med socialförsäkringsutskottet den 22 september 2016.

Tjänstemannainformation till socialförsäkringsutskottet den 24 november 2016.

Information till socialförsäkringsutskottet den 1 december inför RIF-rådet den 8–9 december 2016. Överläggning med socialförsäkringsutskottet den 2 februari 2017.

Information till socialförsäkringsutskottet den 23 mars inför RIF-rådet den 27–28 mars 2017. Överläggning med socialförsäkringsutskottet den 11 maj 2017. Information till socialförsäkringsutskottet den 1 juni inför RIF-rådet 8–9 juni 2017 och information den 28 september inför RIF-rådet den 12–13 oktober 2017. Information till socialförsäkringsutskottet den 30 november inför RIF-rådet den 7-8 december 2017. Information till socialförsäkringsutskottet den 23 januari 2018. Information till socialförsäkringsutskottet den 1 mars 2018. Information till socialförsäkringsutskottet den 31 maj 2018 och den 25 oktober 2018.

Bakgrund

Den 13 juli 2016 lade kommissionen fram förslag om förordning om ett EU-gemensamt system för vidarebosättning och förslag om ändring av förordningen om asyl-, migrations-, och integrationsfonden (AMIF) (se faktapromemoria 2015/16:FPM122). Förslaget syftar till att etablera en ram för EU:s politik för vidarebosättning. Förslaget innebär en mer sammanhållen handlägningsprocess kring vidarebosättning och en mer sammanhållen ansats gentemot de stora värdländerna. Förslaget innehåller inga bestämmelser som tvingar en EU-medlemsstat att ta en viss andel av en EU-gemensam vidarebosättningskvot. Men det föreslås att genomförandebefogenheter ges till rådet som i ett separat beslut, efter förslag från kommissionen, ska fastställa en EU-gemensam kvot och medlemsstaternas andelar i denna, liksom övergripande geografiska prioriteringar.

I november 2017 fick ordförandeskapet mandat att inleda trilogförhandlingar med Europaparlamentet. Mandatet innebär att ramverket förutom vidarebosättning också ska omfatta s.k. humanitärt mottagande. Frivilligt deltagande betonas särskilt eftersom många medlemsstater krävt stor flexibilitet och en tydlighet kring detta. EU-finansiering vid vidarebosättning under nationella program ska kunna ges med 6 000 euro, jämfört med 10 000 euro under det gemensamma programmet. Förhandlingar med Europaparlamentet har pågått sedan december 2017.

Vid Coreper den 21 november 2018 sökte ordförandeskapet stöd från medlemsstaterna för ändringsförslag i två huvudfrågor som gäller s.k. strategisk användning av vidarebosättning och integrationsutsikter. Vid strategisk vidarebosättning föreslog ordförandeskapet att medlemsstaterna vid valet av regioner ska sträva efter att lätta på trycket hos de stora flyktingmottagande länderna. Vad gäller integrationsutsikter föreslog ordförandeskapet att det i förordningen införs en referens till EU-stadgan. Målsättningen var att därefter fortsätta trilogförhandlingar med Europaparlamentet. Ordförandeskapet fick dock inte tillräckligt stöd för ansatsen och konstaterade att tekniska diskussioner i rådet behöver fortsätta.

Vid rådsmötet den 6–7 december är det troligt att det blir fråga om en lägesrapport, d.v.s. presentation av förhandlingsläget av de olika rättsakterna som ingår i reformen av det gemensamma europeiska asylsystemet.

Svensk ståndpunkt

Vidarebosättning är och har sedan länge varit en viktig del av den svenska flyktingpolitiken. Vidarebosättning är ett väl beprövat system och det säkraste och mest humana sättet för personer i behov av skydd att komma till EU. Det finns ett behov av fler lagliga vägar till EU för att söka asyl.

Regeringen är positiv till att det förutom det ordinarie vidarebosättningsförfarandet ska införas ett skyndsamt förfarande, vilket möjliggör en snabbare väg in i EU för personer som är i behov av skydd.

Regeringen är positiv till ett EU-gemensamt vidarebosättningssystem som syftar till att öka medlemsstaternas deltagande i arbetet och som kan bidra till att öka antalet vidarebosättningsplatser i EU. Det är viktigt att det system som inrättas inte medför onödig administration eller försvårar för de medlemsstater som redan har ett välfungerande nationellt system för vidarebosättning. UNHCR och IOM har centrala roller vid genomförandet och UNHCR:s bedömningar bör väga tungt i val av regioner från vilka vidarebosättning kan ske.

Utgångspunkten är att eventuella utgifter på statens budget måste hanteras genom omprioriteringar inom beslutade ekonomiska ramar. Eventuella utgifter för EU-budgeten i nuvarande fleråriga budgetram (2019-2020) ska hanteras genom omprioritering inom befintliga ramar och utgifter efter 2020 ska hanteras som en integrerad del av förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram.

7. Övriga frågor (Sr Johansson, sr Fritzon)

- Aktuella lagstiftningsförslag

Information från ordförandeskapet

Avsikten med behandling i rådet:

Information från ordförandeskapet om aktuella lagstiftningsförslag.

Icke lagstiftande verksamhet

8. Kampen mot nätverk för människosmuggling: en övergripande uppsättning operativa åtgärder (Sr Johansson)

Godkännande

Avsikten med behandlingen i rådet: Godkännande

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: 13861/18, 13861/1/18 REV 1

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Ärendet har inte behandlats tidigare

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Ärendet har inte behandlats tidigare

Bakgrund

Europeiska rådet har i slutsatser under 2016-2018¹ kontinuerligt manat till ökade ansträngningar för att stoppa illegal migration och smuggling av migranter. I slutsatserna från oktober 2018² uppmanade Europeiska rådet till intensifierad kamp mot människosmugglingsnätverk och bjöd rådet att till december ta fram ett sammanhållande koncept med åtgärder på området.

Rådet har hörsammat uppmaningen och presenterar för antagande vid rådets möte för rättsliga och inrikes frågor den 6-7 december 2018 ett åtgärdskoncept i kampen mot människosmugglingsnätverk. Syftet med konceptet är att förbättra och fördjupa det interinstitutionella samarbetet på EU- nivå och nationell nivå, optimera tillgängliga operativa verktyg, förstärka befintliga funktioner och använda de kanaler EU:s externa relationer erbjuder i form av utökat samarbete med prioriterade tredjeländer. Konceptet omfattar såväl redan pågående som planerade åtgärder och ger förslag till hur dessa kan

¹Se bla. EUCO1/16, EUCO 26/16, EUCO 31/16, EUCO 8/17, EUCO14/17, EUCO 9/18,

² EUCO 13/18

fördjupas och utvecklas, exempelvis förbättrat informationsutbyte. De åtgärder och initiativ som presenteras inbegriper såväl civila som militära myndigheter och aktörer.

I den europeiska migrationsagendan som antogs av kommissionen i maj 2015³, identifieras kampen mot människosmuggling som en prioritering. Också i den europeiska säkerhetsagendan⁴ som antogs av kommissionen i april samma år, framhävs samarbetet mot människosmuggling inom EU och med tredjeländer som en prioritering i kampen mot organiserad brottslighet. Kommissionen publicerade i ett meddelande 2015 EU:s åtgärdsplan mot smuggling av migranter (2015-2020)⁵ där kraftfullare europeiska insatser mot människosmuggling efterfrågas, bl.a. genom förstärkta polisiära insatser och förbättrat informationsutbyte. I det koncept som nu presenteras för antagande i rådet, konkretiseras flera av dessa åtgärdsförslag.

Svensk ståndpunkt

Människosmuggling innebär att enskilda människors liv, hälsa och egendom äventyras och sätter rättsstatens principer ur spel. Regeringen ser allvarligt på denna typ av brottslighet och de kriminella nätverk som ligger bakom. Regeringen välkomnar initiativet till åtgärdskoncept mot människosmuggling. Samtidigt anser regeringen att det behövs bättre underlag kring hur stora kostnader förslagen medför. Information om kostnader och finansiering är nödvändigt för att bedöma åtgärdernas kostnadseffektivitet och hur de förhåller sig till andra insatser på EU-nivå. Regeringen avser att verka för att det slutliga konceptet ska vara utformat så att det går att finansiera genom omprioriteringar inom nuvarande budgetram (2019-2020) och att det är förenligt med regeringens övergripande prioriteringar om nästa fleråriga budgetram (MFF).

9. Rättsliga och inrikes frågor: prioriteringar inför nästa fleråriga budgetram

(Sr Johansson, Sr Fritzon)

Riktlinjedebatt

Avsikten med behandlingen i rådet: Riktlinjedebatt

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: -

³ KOM (2015) 240 slutlig

⁴ KOM (2015) 185 slutlig

⁵ KOM(2015)285 slutlig

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Samråd har skett om den fleråriga budgetramen vid ett flertal tillfällen, senast 9 november. Samråd om Asyl- och migrationsfonden, Fonden för inre säkerhet och Fonden för integrerad gränsförvaltning skedde den 5 oktober.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Överläggning i finansutskottet har hållits den 19 juni om EU:s fleråriga budgetram för 2021–2027. Överläggning i socialförsäkringsutskottet har hållits den 25 oktober om Asyl- och migrationsfonden. Justitieutskottet har informerats om Fonden för inre säkerhet och Fonden för integrerad gränsförvaltning den 4 oktober.

Bakgrund

Den 2 maj 2018 presenterade kommissionen sitt förslag till en ny flerårig budgetram för åren 2012–2027. Meddelandet som publicerades i samband med detta beskriver inriktningen på kommissionens förslag och de ändringar i budgeten som kommissionen anser nödvändiga för att möta EU:s utmaningar. I kommissionens förslag finns sju utgiftsrubrickerna: 1) inre marknaden, innovation och den digitala ekonomin, 2) sammanhållning och värderingar, 3) naturresurser och miljö, 4) migration och gränsförvaltning, 5) säkerhet och försvar, 6) grannländer och omvärlden, och 7) EU:s offentliga förvaltning.

Den 30 maj presenterade kommissionen förslag till två förordningar/finansieringsprogram för det rättsliga området. Dessa ingår i utgiftsrubrick 2, sammanhållning och värderingar. Programmet rättsliga frågor föreslås uppgå till 305 miljoner euro för perioden 2021–2027. Programmet rättigheter och värden, som handläggs i Kulturdepartementet, föreslås uppgå till 642 miljoner euro.

Den 12 juni presenterade kommissionen förslag till förordningar om inrättande av en fond för integrerad gränsförvaltning respektive Asyl- och migrationsfonden. Båda ingår i utgiftsrubrick 4, migration och gränsförvaltning. Budgeten för perioden 2021–2027 för fonden för integrerad gränsförvaltning föreslås uppgå till 8 miljarder euro och Asyl- och migrationsfonden till 10 miljarder euro.

Den 13 juni presenterade kommissionen förslag till förordning om inrättande av fonden för inre säkerhet vilken ingår i utgiftsrubrick 5, säkerhet och försvar. Budgeten för fonden föreslås uppgå till 2,5 miljarder euro.

Det finns även sju EU-byråer inom politikområdet rättsliga och inrikes frågor som finansieras via EU-budgeten. Dessa är Europeiska gräns- och kustbevakningen, Europol, Europeiska stödkontoret för asylfrågor, Europeiska polisakademin, Eurojust, Europeiska åklagarmyndigheten och Europeiska byrån för den operativa förvaltningen av stora IT-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa.

Vid rådets möte för rättsliga och inrikes frågor den 6–7 december kommer en riktlinjedebatt att hållas. Ordförandeskapet har ännu inte specificerat vad diskussionen på rådsmötet ska ha för fokus.

Svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att rådet ska diskutera prioriteringar inom ramen för EU:s nästa fleråriga budgetram inom området rättsliga och inrikes frågor.

10. Övriga frågor (Sr Johansson, Sr Fritzon)**a) RIF-ministermöte mellan EU och USA (Washington den 8–9 november 2018)**

Information från ordförandeskapet

Avsikten med behandlingen i rådet

Information från ordförandeskapet om ministermötet mellan EU och USA om rättsliga och inrikes frågor som hölls i Washington den 8–9 november 2018.

b) Högnivåkonferens om europeiska värderingar, rättsstatlighet och säkerhet (Wien den 19–20 november 2018)

Information från ordförandeskapet

Avsikten med behandlingen i rådet:

Information från ordförandeskapet om högnivåkonferensen om europeiska värderingar, rättsstatlighet och säkerhet som hölls i Wien den 19–20 november 2018.

c) Wienprocessen

Resultat och uppföljning

Avsikten med behandlingen i rådet:

Information från ordförandeskapet om resultat och uppföljning gällande Wienprocessen.

d) Det tillträdande ordförandeskapets arbetsprogram

Föredragning av Rumänien

Avsikten med behandling i rådet:

Det inkommande ordförandeskapet Rumänien kommer att presentera sitt arbetsprogram för perioden januari–juni 2019.

RÄTTSLIGA FRÅGOR

Lagstiftningsöverläggningar

11. Avtalsrätt – direktivet om avtal om försäljning av varor (Sr Fritzon)

Allmän inriktning

Avsikten med behandlingen i rådet

Överenskommelse om allmän inriktning om varudirektivet.

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument:

- KOM (2017) 637 slutlig 2015/0288 (COD) Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor

- 9261/18 JUSTCIV 122 CONSOM 152 DIGIT 105 AUDIO 40 DAPIX 155
DATAPROTECT 100 CODEC 833

- Fakta-PM Justitiedepartementet 2017/18:FPM21

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: 1 juni 2018

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Information till civilutskottet den 30 januari och 13 november 2018. Överläggning med civilutskottet den 26 april 2018.

Bakgrund

Kommissionen presenterade den 9 december 2015 ett förslag till direktiv om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor på nätet eller annan distansförsäljning av varor (se faktapromemoria 2015/16:FPM37). Förslaget hade sin bakgrund i kommissionens meddelande i maj 2015 om en digital inremarknadsstrategi för Europa. Samtidigt presenterades ett förslag till direktiv om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Kommissionen presenterade den 31 oktober 2017 ett ändrat förslag till direktiv om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor. I förslaget utvidgade kommissionen tillämpningsområdet för det ursprungliga förslaget så att direktivet ska gälla vid all försäljning av varor. Syftet med ändringen är att åstadkomma samma köprättsliga regler då en näringsidkare säljer en vara till en konsument oavsett om det sker på nätet, i butik eller på annat sätt.

I direktivet fastställs vissa krav om avtal vid försäljning av en vara mellan en säljare, i egenskap av näringsidkare, och en konsument. Till exempel anges vilka kriterier som ska styra bedömningen av om en såld vara är avtalsenlig eller inte. Om varan inte är

avtalsenlig, dvs. varan är felaktig, anges i direktivet vilka påföljder konsumenten kan göra gällande. Beroende på omständigheterna kan konsumenten göra gällande rätt till avhjälpande av felet, omleverans, prisavdrag eller hävning av avtalet. Vidare regleras olika tidsfrister, bl.a. inom vilken tid en konsument måste reklamera ett fel och under hur lång tid en säljare ska ha bevisbördan för att ett fel i en vara inte varit ursprungligt. I direktivet finns även vissa särregler för en vara med digitalt element, dvs. en vara som har integrerat digitalt innehåll eller digital tjänst. En närmare beskrivning av förslaget finns i faktapromemorian 2017/18:FPM21.

Under förhandlingarna av direktivförslaget har Sverige fått gehör för mycket som vi har verkat för. Till exempel innebär förslaget nu att det är möjligt för Sverige att behålla vår 3-åriga reklamationsfrist och det har införts ett undantag från direktivets tillämpningsområde för köp av levande djur.

När det gäller förhandlingarna om direktivet om digitalt innehåll antogs en allmän inriktning på RIF-rådet i juni förra året. Sedan december förra året pågår trilogförhandlingar. Avsikten är att slutföra dessa tillsammans med kommande trilogförhandlingar om varudirektivet.

På rådsmötet ska ministrarna ställa sig bakom ordförandeskapets förslag till en allmän inriktning om varudirektivet.

Svensk ståndpunkt

Regeringen anser att Sverige kan ställa sig bakom den föreslagna allmänna inriktningen om varudirektivet.

12. Bryssel IIa-förordningen (omarbetning) (Sr Fritzon)

Allmän inriktning

Avsikten med behandlingen i rådet

Förslaget tas upp för allmän inriktning avseende samtliga artiklar och de viktigaste beaktandesatserna.

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument:

- 9227/18 JUSTCIV 120 riktlinjedebatt vid RIF den 4 och 5 juni 2018 (frågor om erkännande och verkställighet av interimistiska åtgärder, placering av barn i en annan medlemsstat och utformning av systemet för erkännande och verkställighet)

- Fakta-PM Justitiedepartementet 2015/16:FPM116 Ny Bryssel II-förordning

- 10767/16 JUSTCIV 184 Kommissionens förslag till rådets förordning om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsfrågor och frågor om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (omarbetning)

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Den 2 juni 2017, den 1 december 2017, den 2 mars 2018 och den 1 juni 2018

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Information har lämnats till civilutskottet den 15 september 2016, den 28 november 2017 och den 13 november 2018. Överläggningar har hållits med civilutskottet den 14 februari 2017, den 26 september 2017, den 27 februari 2018 och den 29 maj 2018.

Bakgrund

Förslaget, som presenterades den 30 juni 2016, är en omarbetning av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (Bryssel II-förordningen). Förordningen är sedan den 1 mars 2005 tillämplig i alla medlemsstater utom Danmark.

Förslagets övergripande syfte är att underlätta handläggningen av internationella tvister om föräldraansvar och om bortförande av barn och att förbättra den fria rörligheten av avgöranden på detta område i EU. Ett exempel på en sådan förändring är att kravet på verkställbarhetsförklaring har tagits bort. Det har också införts en allmän bestämmelse om barns rätt att komma till tals. Vidare har reglerna om när ett avgörande från en annan medlemsstat kan vägras erkännande eller verkställighet därför att barnet inte har fått komma till tals blivit tydligare.

På rådsnivå diskuterades förslaget första gången vid informella RIF-rådet i juni 2016. Därefter har det hållits riktlinjedebatter om centrala frågor i förslaget vid fyra olika tillfällen i RIF-rådet. Senast hölls en riktlinjedebatt den 4 och 5 juni 2018 om frågor om erkännande och verkställighet av interimistiska åtgärder, placering av barn i en annan medlemsstat och utformning av systemet för erkännande och verkställighet.

Svensk ståndpunkt

Regeringens bedömning är att det förslag som nu läggs fram för allmän inriktning uppfyller den övergripande målsättningen att förbättra reglerna om internationella tvister om föräldraansvar och om bortförande av barn. Sverige bör därför ställa sig bakom förslaget.

13. Förordningen om överlåtelse av fordringar (*Sr Fritzon*)

Lägesrapport

Avsikten med behandlingen i rådet

Lägesrapport

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: Faktapromemoria 2017/18: FPM65, kommissionens förslag KOM (2018) 96

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: –

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Information till civilutskottet den 13 november 2018.

Bakgrund

Kommissionen presenterade den 12 mars 2018 förslaget till förordning om tillämplig lag för rättsverkan gentemot tredje man av överlåtelser av fordringar. Förslaget är en del av kommissionens handlingsplan för en kapitalmarknadsunion och syftar till att skapa en klarhet och förutsägbarhet i frågan om vem som äger en fordran efter en gränsöverskridande transaktion, vilket bl.a. kommer att skapa starkare och mer integrerade kapitalmarknader. Diskussioner pågår på expertnivå.

14. Förordningen om europeiska utlämnandeorder och bevarandeorder för e-bevisning (*Sr Johansson*)

Allmän inriktning

Avsikten med behandlingen i rådet

Avsikten med behandlingen är att nå överenskommelse om allmän inriktning om förordning om tillgång till e-bevisning inom EU.

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: ST 12115 2018 INIT, ST 9418 2018 INIT, Fakta-PM (2017/18:FPM88), kommissionens förslag (KOM (2018)225 och KOM (2018) 226.

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: 1 juni 2018 och 5 oktober 2018

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: överläggning med justitieukskottet den 24 maj 2018 samt information res den 31 maj 2018 och 4 oktober 2018. Överläggning i konstitutionsutskottet den 22 november 2018.

Bakgrund

Kommissionen presenterade den 17 april 2018 förslag till förordning respektive direktiv om e-bevisning. Endast förordningen kommer att omfattas av den allmänna inriktningen.

Förordningen syftar till att ge brottsbekämpande myndigheter inom EU ett ändamålsenligt och effektivt verktyg för att få tillgång till elektroniska uppgifter, som kan användas som bevisning i ett straffrättsligt förfarande. Detta ska ske genom utfärdande av en så kallad *European Production Order* eller *European Preservation Order*, dvs. en order att lämna ut respektive spara redan lagrad information. Såväl företag som erbjuder elektroniska kommunikationstjänster som företag som erbjuder olika sorters informationstjänster, däribland sociala medieföretag som Facebook och Google, omfattas. Även företag som erbjuder rena it-infrastruktur tjänster som t.ex. IP-adresser och domännamn omfattas. I dag behöver en åklagare som vill ha ut t.ex. e-post från en tjänsteleverantör som finns i en annan medlemsstat utfärda en Europeisk utredningsorder, eller om leverantören finns utanför EU, begära rättslig hjälp. I båda fallen går en begäran via myndigheterna i en annan stat vilket kan vara tidsödande. De föreslagna ordena föreslås i stället få skickas direkt till tjänsteleverantörer eller deras representanter i andra medlemsstater. Först om tjänsteleverantören vägrar att lämna ut information och den utfärdande myndigheten väljer att begära hjälp med verkställigheten, så involveras myndigheterna i den andra staten.

Att den verkställande myndigheten inte alls är involverad i det inledande skedet av förfarandet innebär att den inte har någon möjlighet att kontrollera i vilket syfte begäran om uppgifter utfärdats. Detta kan vara problematiskt för Sverige främst med hänsyn till svenska grundlagsregler om tryck- och yttrandefrihet. Det innebär också att tjänsteleverantörerna får utföra betungande bedömningar i rättsliga frågor som i dag utförs av den verkställande myndigheten. Sverige har därför, tillsammans med flera andra medlemsstater, föreslagit en ordning där staten dit ordern skickas involveras i ett tidigare skede. Efter aktivt påverkansarbete från bl.a. Sverige, har medlemsstaterna nu kunnat komma överens om att ta in en skyldighet för den utfärdande myndigheten att underrätta myndigheten i den stat som ordern om utfående av uppgifter skickas till, redan i samband med att ordern utfärdas. Den notifierade myndigheten ges därigenom möjlighet att, parallellt med att tjänsteleverantören tar fram den efterfrågade informationen, granska ordern och framföra invändningar till den utfärdande myndigheten. Att en sådan ordning införs är positivt. Det finns dock vissa inskränkningar i förfarandet, bl.a. behöver underrättelse endast ske när ordern avser vissa typer av särskilt känsliga data. Även ordrar där den person vars information eftersöks bor i den stat som utfärdar ordern är undantagna från underrättelseskyldigheten. En diskussion pågår fortfarande om på vilka grunder som medlemsstater ska kunna invända vid en notifiering respektive vägra att verkställa en order.

Vid det kommande rådsmötet ska medlemsstaterna diskutera en allmän inriktning om förordningen.

Svensk ståndpunkt

Regeringen bör verka för att regleringen blir effektiv och ändamålsenlig ur ett brottsbekämpningsperspektiv. Det finns dock även andra viktiga hänsyn som måste beaktas i förslagets utformning. De brottsbekämpande myndigheternas behov måste balanseras mot skyddet för enskildas personliga integritet och de privata tjänsteleverantörernas villkor. Förslagen innebär att myndigheter i en annan medlemsstat får vända sig direkt till tjänsteleverantörer i Sverige. Även en sådan ordning måste innefatta ett tillräckligt och ändamålsenligt skydd för grundläggande fri- och rättigheter samt värna våra svenska grundlagsregler om bl.a. tryck- och yttrandefrihet.

Sveriges ska därför fortsatt bevaka att ett förfarande införs för ordrar om utlämnande av uppgifter som innebär en skyldighet för den utfärdande myndigheten att underrätta myndigheterna i antingen den medlemsstat där mottagaren av ordern finns etablerad eller den medlemsstat där den berörde personen har sin hemvist. Denna underrättelseskyldighet bör dock såsom en kompromiss kunna begränsas till att avse de mest skyddsvärda uppgiftskategorierna.

Vidare ska Sverige fortsatt verka för att den involverade medlemsstatens myndigheter ges möjlighet att invända mot en order om denna skulle strida mot den statens nationella regler om exempelvis tryck- och yttrandefrihet. Invändningen ska kunna framställas såväl innan som efter att de begärda uppgifterna har lämnats ut. Den utfärdade myndigheten ska vara skyldig att beakta den framställda invändningen.

Därtill ska Sverige fortsatt bevaka att det i förordningen införs en bestämmelse som ger stöd för att kunna vägra att bistå med verkställighet med hänsyn till nationella regler om tryck- och yttrandefrihet. Svenska myndigheter ska, inom ramen för ett verkställighetsförfarande, inte tvingas medverka till verkställighet av något som skulle strida mot grundlagen.

Vidare ska det bevakas att det inte uppstår oproportionerliga kostnader för företag som tillhandahåller tjänster.

15. Övriga frågor (Sr Johansson, Sr Fritzon)

Aktuella lagstiftningsförslag

Information från ordförandeskapet

Avsikten med behandling i rådet:

Information från ordförandeskapet om aktuella lagstiftningsförslag.

Icke lagstiftande verksamhet

16. Förhandlingsmandat för det andra tilläggsprotokollet till Budapestkonventionen

(Sr Johansson)

Lägesrapport

Avsikten med behandlingen i rådet

Avsikten med behandlingen är att ge medlemsstaterna en lägesrapport om den senaste händelseutvecklingen kring kommissionens arbete med att ta fram ett förhandlingsmandat beträffande Europarådets andra tilläggsprotokollet till Budapestkonventionen.

Dokument: -

Tidigare dokument: -

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Den 1 juni 2018

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Information till justitieutskottet den 31 maj 2018

Bakgrund

Förhandlingar pågår om kommissionens förslag till en förordning om e-bevisning respektive ett direktiv om juridiska representanter. Dessa innehåller bestämmelser som möjliggör för myndigheter i en medlemsstat att begära ut elektroniska uppgifter direkt från tjänsteleverantörer eller deras representanter i en annan medlemsstat. Samtidigt pågår förhandlingar inom Europarådet med att ta fram ett andra tilläggsprotokoll till den så kallade Budapestkonventionen (Europarådets konvention om it-relaterad brottslighet), där ungefär samma frågor är tänkta att regleras. Eftersom Sverige inte ännu har tillträtt konventionen (eller det första tilläggsprotokollet) får vi enbart bevaka förhandlingarna men inte aktivt delta. Med hänsyn till frågornas nära koppling till varandra bör arbetet inom Europarådet och EU koordineras. Annars riskerar vi två regelverk med skilda innehåll på samma område. Det är mot bakgrund av det som Sverige, tillsammans med övriga medlemsstater, välkomnat att kommissionen presenterar ett förslag till gemensamt förhandlingsmandat för EU avseende det andra tilläggsprotokollet. Något mandat har ännu inte presenterats.

17. Förhandlingsmandat för ett avtal mellan EU och USA om underlättad tillgång till e-bevisning (Sr Johansson)

Lägesrapport

Avsikten med behandlingen i rådet

Avsikten med behandlingen är att ge medlemsstaterna en lägesrapport om den senaste händelseutvecklingen kring EU:s arbete med att ingå ett avtal med USA i syfte att förenkla tillgången till e-bevisning.

Dokument: -

Tidigare dokument: -

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Den 1 juni 2018

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Information till justitieutskottet den 31 maj 2018

Bakgrund

USA har antagit en lag (den s.k. US Cloud Act) som innebär att tjänsteleverantörer i regel ska vara skyldiga att följa en begäran från amerikanska myndigheter att lämna ut uppgifter, oavsett var sådana uppgifter finns lagrade. Samtidigt ger lagen möjligheter att ingå bilaterala avtal med andra stater om bl.a. under vilka villkor myndigheter i andra stater får begära ut elektronisk bevisning direkt från företag i USA. Den amerikanska lagstiftningen kan således påverka möjligheterna att få tillgång till elektronisk bevisning för de brottsbekämpande myndigheterna i EU. Mot bakgrund av detta och för att undvika en fragmenterad reglering inom EU där medlemsstaterna ingår bilaterala avtal med USA, har medlemsstaterna, däribland Sverige, gett sitt stöd till att kommissionen påbörjar sitt arbete med att förhandla fram ett EU-gemensamt avtal med USA på detta område.

18. Förordningen om Europeiska åklagarmyndigheten: genomförande (Sr Johansson)

Lägesrapport från kommissionen

Avsikten med behandlingen i rådet

Information och lägesrapport från kommissionen.

Dokument:

Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument:

- KOM (2013) 534 Förslag till förordning om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten, och
- Faktapromemoria 2013/14:FPM10.

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden:

4 oktober 2013, 28 februari 2014, 28 maj 2014, 3 oktober 2014, 6 mars 2015, 12 juni 2015, 2 oktober 2015, 27 november 2015, 4 mars 2016, 3 juni 2016, 7 oktober 2016, 8 mars 2017, 2 juni 2017, 6 oktober 2017, 2 mars 2018, 1 juni 2018 och 5 oktober 2018.

Tidigare behandlad vid överläggning med, eller information till, riksdagsutskott:

14 februari 2013 (info. JuU), 3 oktober 2013 (info. JuU), 27 februari 2014 (info. JuU), 25 mars 2014 (överläggning JuU), 25 maj 2014 (info. JuU), oktober 2014 (skriftlig info. JuU), 12 februari 2015 (info. JuU), 7 maj 2015 (överläggning JuU), 9 juni 2015 (info. KU), 11 juni 2015 (info. JuU), 1 oktober 2015 (info. JuU), 26 november 2015 (info. JuU), 2 februari 2016 (info. JuU), 3 mars 2016 (info. JuU), 4 oktober 2016 (info. JuU), 10 november 2016 (överläggning JuU), 1 juni 2017 (info. JuU), 3 oktober 2017 (info. JuU), 1 mars 2018 (info. JuU), 31 maj 2018 (info. JuU) och 4 oktober 2018 (info. JuU).

Bakgrund

Förordningen om inrättande av en europeisk åklagarmyndighet (Eppo) antogs vid RIF-rådet den 12 oktober 2017. Med undantag för de länder som har valt att på olika sätt stå utanför det straffrättsliga samarbetet, det vill säga Danmark, Irland och Storbritannien, har i dagsläget samtliga medlemsstater förutom Ungern, Polen och Sverige anslutit sig till Eppo. Medlemsstater som väljer att stå utanför Eppo samarbetet har möjlighet att ansluta sig i efterhand.

Det är tänkt att inrättandet av Eppo ska ta minst tre år, dvs. att Eppo ska kunna vara operativt till hösten 2020. För att det ska kunna ske förväntas att ett antal juridiska och organisatoriska åtgärder kommer att vidtas under de närmaste åren. För närvarande pågår rekryteringen av den europeiska chefsåklagaren. Såsom ej deltagande har Sverige inte rösträtt i frågor om inrättandet av Eppo, men har ett intresse av att säkerställa att förhållandet mellan Eppo och icke deltagande medlemsstater regleras på ett effektivt sätt.

Den 26 och 27 mars i år anordnade kommissionen och det bulgariska ordförandeskapet en konferens om inrättandet av Eppo. Kommissionen betonade då vikten av samarbete mellan Eppo och andra unionsbyråer och organ.

Den 8 och 9 november i år anordnade kommissionen och det österrikiska ordförandeskapet ytterligare en konferens om inrättandet av Eppo. Vid konferensen diskuterades olika frågor som rör inrättandet av byrån och förberedelserna för de deltagande medlemsstaterna.

19. Lagring av uppgifter: lagring av data från elektronisk kommunikation (Sr Johansson)
Lägesrapport

Avsikten med behandlingen i rådet

Information om diskussionerna rörande lagring av data från elektroniska kommunikationer för brottsbekämpande ändamål efter Tele2-domen (C-203/15 och C-698/15).

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: 13826/18, 14480/17 (inför RIF-rådet i december 2017)

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Den 24 mars, 2 juni 2017 och den 1 december 2017 lämnades information om de pågående diskussionerna på EU-nivå efter Tele2-domen.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Den 23 mars, 1 juni 2017 och 30 november 2017 lämnades information om den pågående diskussionen på EU-nivå efter Tele2-domen. Den 30 januari 2018 lämnades vid ett särskilt informationstillfälle information om både det utredningsarbete som gjorts i Sverige och de pågående diskussionerna på EU-nivå.

Bakgrund

EU-domstolen ogiltigförklarade i april 2014 det s.k. datalagringsdirektivet från 2006 i den s.k. Digital Rights-domen (C293/12 och C-594/12). Det ogiltigförklarade direktivet genomfördes i svensk rätt genom ändringar i framför allt lagen om elektronisk kommunikation (LEK).

Enligt LEK är operatörerna skyldiga att lagra vissa uppgifter för att de ska kunna användas vid brottsbekämpning.

Skyldigheten att lagra data enligt de svenska bestämmelserna ifrågasattes efter EU-domstolens dom av Tele2. Post och Telestyrelsen beslutade därför att förelägga Tele2 att återuppta datalagringen, vilket Tele2 överklagade. Kammarrätten i Stockholm begärde då ett förhandsavgörande från EU-domstolen. EU-domstolens dom meddelades den 21 december 2016 (Tele2-domen). EU-domstolens slutsats var bl.a. att en generell och odifferentierad lagring av samtliga trafikuppgifter och lokaliseringssuppgifter avseende samtliga abonnenter och registrerade användare och samtliga elektroniska kommunikationsmedel inte är förenlig med EU-rätten. Domstolen gjorde även vissa uttalanden om förutsättningarna för de brottsbekämpande myndigheternas åtkomst till lagrade uppgifter samt om säkerheten för uppgifterna.

Kammarrätten avgjorde det svenska målet om datalagring i mars 2017. Kammarrätten konstaterar att det med hänsyn till EU-domstolens dom är klarlagt att de svenska reglerna om datalagring för brottsbekämpande syften står i strid med unionsrätten. Detta får enligt kammarrätten till följd att de svenska bestämmelserna inte kan tillämpas.

Utredningen om datalagring och EU har gjort en översyn av det svenska regelverket för att anpassa detta till EU-rätten såsom den uttolkats av EU-domstolen. Utredningen lämnade sitt betänkande den 11 oktober 2017, Datalagring – brottsbekämpning och integritet. Betänkandet har remitterats.

Tele2-domen gäller i hela EU och en informell rådsarbetsgrupp har därför inrättats i vilken diskussioner förts om hur domen bör uppfattas och hur en lagring av data skulle kunna utformas inom ramen för domen. Vid RIF-rådet i december 2017 hölls en politisk diskussion som gav vägledning inför det fortsatta arbetet. Vid RIF-rådet den 6-7 december 2018 ska ordförandeskapet lämna en lägesrapport om hur diskussionerna rörande lagring av data för brottsbekämpande ändamål har fortskridit.

20. Ömsesidigt erkännande i straffrättsliga ärenden – slutsatser (Sr Johansson) *Antagande*

Avsikten med behandlingen i rådet

Att anta det utkast till rådsslutsatser om ömsesidigt erkännande i straffrättsliga frågor som diskuterats under hösten.

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument inför behandlingen i rådet.

Tidigare dokument:

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: 5 oktober 2018

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Information till justitieutskottet den 4 oktober 2018

Bakgrund

Det straffrättsliga samarbetet inom EU bygger på principen om ömsesidigt erkännande, vilket i sin tur förutsätter ett starkt ömsesidigt förtroende medlemsstaterna emellan.

På senare tid har det ifrågasatts huruvida vissa medlemsstater lever upp till sina förpliktelser enligt bl.a. Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, vilket underminerat det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna och därmed också principen om ömsesidigt erkännande. Förutom att Polen har kritiserats för inskränkningar av bl.a. domstolsväsendets oberoende har Rumänien och Ungern fällts i Europadomstolen på grund av överbeläggning och bristande standard i vissa fängelser.

I september presenterade ordförandeskapet ett batteri av förslag för att förbättra det ömsesidiga förtroendet medlemsstaterna emellan, exempelvis föreslogs uppdaterade eller nya handböcker m.m. Majoriteten av medlemsstaterna välkomnade ordförandeskapets

förslag. Kommissionen och vissa medlemsstater påpekade dock att det visserligen kan vara betydelsefullt med denna typ av riktlinjer på EU-nivå men att det krävs insatser på nationell nivå för att uppnå en förbättrad tillit mellan medlemsstaterna. Inför RIF-rådet i oktober lyfte ordförandeskapet i ett diskussionsdokument frågor kring vilka åtgärder som vidtas nationellt och kring vilka åtgärder som önskas från de andra medlemsstaterna för att förbättra den ömsesidiga tilliten. Utkast till rådsslutsatser har därefter diskuterats på tjänstemannanivå under hösten. De slutsatser som diskuterats har bl.a. betonat vikten av att medlemsstaterna implementerar EU-rättsakter på ett korrekt sätt, särskilt när det gäller att garantera rätten till en rättvis rättegång. Vidare föreslås utbildningsinsatser och att den nionde utvärderingsrundan inriktas mot rättsakter avseende ömsesidigt erkännande, vilket Sverige tidigare ställt sig bakom.

För att kunna erkänna och verkställa ett utländskt beslut utan omprövning krävs att det går att lita på att beslutet har fattats på ett rättssäkert sätt och med iakttagande av enskildas grundläggande rättigheter. För att så ska vara fallet krävs att alla medlemsstater lever upp till grundläggande rättsstatliga principer och efterlever EU-stadgan och Europakonventionen. Att det sistnämnda verkligen sker är det som är centralt för att stärka det ömsesidiga förtroendet. De föreslagna slutsatserna får anses ändamålsenliga och uppmanar såväl medlemsstaterna som EU att vidta åtgärder, vilket är positivt.

Svensk ståndpunkt

Sverige kan ställa sig bakom beslutet att anta rådsslutsatserna.

21. EU:s anslutning till Europakonventionen (Sr Johansson)

Lägesrapport

Avsikten med behandlingen i rådet

Lägesbeskrivning avseende arbetet med EU:s anslutning till Europakonventionen.

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: -

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Senaste tillfället som EU-nämnden informerades var den 1 december 2017.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Konstitutionsutskottet har informerats löpande. Senaste tillfället var den 6 februari 2018.

Bakgrund

Sverige har ända sedan medlemskapsförhandlingarna drivit frågan om EU:s anslutning till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de

grundläggande friheterna (Europakonventionen). Efter ikraftträdandet av Lissabonfördraget följer det av artikel 6.2 i EU-fördraget att EU ska ansluta sig till Europakonventionen.

Riksdagen har återkommande tydligt uttryckt önskemål om en anslutning, bl.a. genom att ge tillkänna att regeringen ”med all kraft bör verka” för en sådan (bet. 2000/01:KUU1). Sveriges övergripande målsättning är att anslutningen ska ske så snart som möjligt och att den ska bidra till att stärka såväl den enskildes ställning som Europakonventionen och Europadomstolen. Konstitutionsutskottet har i samband med information i november 2012 bekräftat sitt stöd för denna inställning och har sedan dess informerats löpande. Förhandlingarna om EU:s anslutning till Europakonventionen inleddes i juli 2010 mellan EU och Europarådet. I april 2013 nåddes en överenskommelse på förhandlarnivå mellan samtliga konventionsparter och EU om de texter som skulle reglera anslutningen. I juli 2013 begärde kommissionen att EU-domstolen skulle yttra sig över om avtalsutkastet kunde anses förenligt med EU-fördragen (art. 218.11 FEUF). EU-domstolens yttrande (yttrande 2/13), presenterades den 18 december 2014 och innehöll en rad olika invändningar. EU-domstolen slog i yttrandet fast att utkastet till anslutningsavtal inte är förenligt med unionsrätten.

Sedan våren 2015 har kommissionen arbetat med att analysera EU-domstolens yttrande. Kommissionen har presenterat ett antal diskussionspapper med förslag till lösningar på de synpunkter som domstolen haft i anledning av utkastet till anslutningsavtal. Dessa förslag har sedan diskuterats på arbetsgruppsnivå i rådet. För någon vecka sedan var det den återstående frågan som rör EU-domstolens behörighet på området för den gemensamma säkerhets- och utrikespolitiken (GUSP) som var uppe till diskussion. Denna invändning från EU-domstolen handlar om att den, till skillnad från Europadomstolen, inte har behörighet att pröva vissa akter som antas inom GUSP-området.

Syftet med det pågående arbetet är att kommissionen så småningom ska kunna presentera en helhetslösning på samtliga invändningar från EU-domstolen. Om och när rådet bedömer att det finns en helhetslösning som tillgodoser invändningarna kommer förhandlingarna med Europarådet att återupptas.

Beslut om anslutning antas av rådet med enhällighet efter godkännande av Europaparlamentet (art. 218.8 EUF-fördraget). Beslutet träder i kraft först när avtalet om EU:s anslutning har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras konstitutionella bestämmelser.

22. Övriga frågor (*Sr Johansson, Sr Fritzon*)

a) Mot en digital straffrätt i EU

Föredragning av Eurojust

Avsikten med behandlingen i rådet

Information från Eurojust.

b) RIF-ministermöte mellan EU och USA (Washington den 8–9 november 2018)

Information från ordförandeskapet

Avsikten med behandlingen i rådet

Information från ordförandeskapet om ministermötet mellan EU och USA om rättsliga och inrikes frågor som hölls i Washington den 8–9 november 2018.

c) Det tillträdande ordförandeskapets arbetsprogram

Föredragning av Rumänien

Avsikten med behandling i rådet:

Det inkommande ordförandeskapet Rumänien kommer att presentera sitt arbetsprogram för perioden januari–juni 2019.

I anslutning till rådets möte:

Möte i GEMENSAMMA KOMMITTEN (Torsdagen den 6 december 2018, kl. 9.30)

1. Förordning om ändring av förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning (*Sr Johansson*)

Riktlinjedebatt/ partiell allmän riktlinje

Se rådets dagordningspunkt 3, ovan.

2. (ev.) Återvändandedirektivet (omarbetning) (*Sr Fritzon*)

Lägesrapport

Se rådets dagordning punkt 4, ovan.

3. Övriga frågor (*Sr Johansson, Sr Fritzon*)

– Aktuella lagstiftningsförslag

Information från ordförandeskapet

Se rådets dagordning punkt 15, ovan.

